

Hoge Raad van Financiën – Studiecommissie voor de Vergrijzing
Conseil Supérieur des Finances – Comité d'étude sur le vieillissement

Jaarlijks verslag 2018 - Rapport annuel 2018

**Vooruitzichten 2017-2070:
toename van de sociale uitgaven met piek in 2040 en
verdere daling van het armoederisico van gepensioneerden**

**Perspectives 2017-2070:
augmentation des dépenses sociales avec un pic en 2040 et
diminution continue du risque de pauvreté des pensionnés**

9 juli 2018 – 9 juillet 2018

CEV-SCvV

SCvV en langetermijnvooruitzichten

- De SCvV publiceert een Jaarlijks verslag over de budgettaire en sociale gevolgen van de vergrijzing op lange termijn sinds 2002.
- Het verslag integreert de nieuwe maatregelen met betrekking tot de sociale uitgaven (reeds uitgevaardigde of waarvan modaliteiten voldoende duidelijk zijn).
- Het 2018 verslag integreert de “Demografische vooruitzichten 2017-2070” van het FPB-Statbel van februari 2018 en de “Economische vooruitzichten 2018-2023” van het FPB van juni 2018.
- Het gaat over langetermijnvooruitzichten tot 2070 en dus geen voorspellingen:
 - Vooruitzichten houden rekening met de trends uit het verleden en berusten op hypothesen voor de toekomst.
 - Gevoeligheidsanalyses van de resultaten voor bepaalde sleutelparameters worden altijd voorgesteld.
 - Vooruitzichten vormen een besluitvormingsinstrument en laten het kaderen van het debat toe.

CEV-SCvV

Langetermijnvooruitzichten: enkele hypothesen (1)

Bevolkingsvooruitzichten 2017-2070	2017	2070
Totale bevolking (<i>in miljoen</i>)	11,4	13,5
Afhankelijkheidscoëfficiënt van de ouderen (<i>67 en +/18-66</i>)	25,9	39,1
Socio-economische hypothesen		
Activiteitsgraad en overgang van het statuut van actieve naar het statuut van invalide en gepensioneerde: per geslacht en leeftijdscategorie, rekening houdend met de impact van de hervormingen (vb. verhoging wettelijke pensioenleeftijd)		
Sociaal-beleids hypothesen		
2017-2018	Vanaf 2019	
Huidige wetgeving: maatregelen van de sociale partners (interprofessioneel akkoord 2017-2018) en de regering	Parameters voor de berekening van de budgettaire enveloppe bestemd voor de welvaartsaanpassingen: <ul style="list-style-type: none"> • 1,25%/jaar voor loonplafond en minimumrecht per loopbaanjaar • 1%/jaar voor forfaitaire uitkeringen en minima • 0,5%/jaar voor niet-forfaitaire uitkeringen 	

CEV-SCvV

Langetermijnvooruitzichten: enkele hypothesen (2)

Macro-economische hypothesen	2018-2023	2018-2070
	<i>gemiddelde jaarlijkse groeivoet in %</i>	
Bbp	1,5 %	1,5 %
Productiviteit per werkende (<i>hypothese 1,5 %/jaar vanaf 2045</i>)	0,6 %	1,2 %
Werkgelegenheid	0,9 %	0,3 %
	2017	2070
(administratief concept van de arbeidsmarkt)		
Werkgelegenheidsgraad <i>in % van de bevolking van 18-66 jaar</i>	66,8 %	73,4 %
Werkloosheidsgraad <i>in % van de beroepsbevolking</i>	10,4 % (7,2 % in 2023)	7 % (vanaf 2024, structureel op lange termijn)

Werkloosheid: inclusief oudere werklozen met maxi-vrijstelling en werkzoekende werklozen met bedrijfsstoeslag
Beroepsbevolking: werkgelegenheid + werkloosheid

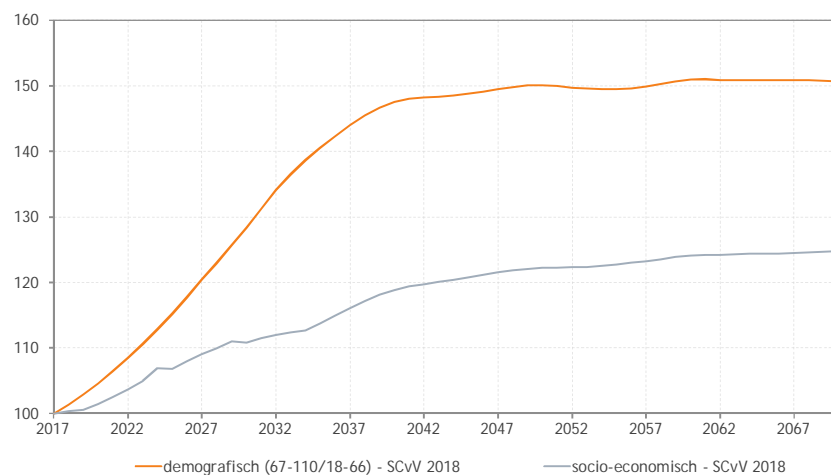
CEV-SCvV

Afhankelijkheidsratio's

demografisch: populatie 67-110 / populatie 18-66

socio-economisch: aantal pensioengerechtigden/aantal werkenden

In index: 2017 = 100

CEV-SCvV

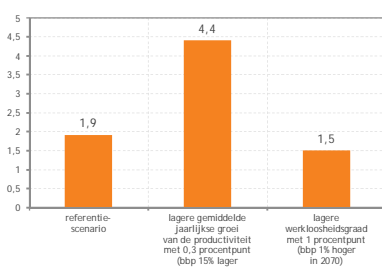
Evolutie van de sociale uitgaven (in procent van het bbp) en budgettaire kosten van de vergrijzing tussen 2017 en 2070 (variatie van de sociale uitgaven tussen twee gegeven jaren in procentpunt van het bbp)

	2017	2040	2070	2017-2040	2040-2070	2017-2070
	In procent van het bbp			In procentpunt van het bbp		
Pensioenen	10,6	13,0	12,3	2,3	-0,6	1,7
Gezondheidszorg	8,0	10,3	9,9	2,3	-0,4	1,9
Overige sociale uitgaven	6,5	5,5	4,8	-1,1	-0,7	-1,7
Totaal	25,1	28,7	27,0	3,5	-1,7	1,9

CEV-SCvV

Budgettaire kosten van de vergrijzing tussen 2017 en 2070: alternatieve scenario's voor productiviteitsgroei en werloosheidsgraad

In procentpunt van het bbp

Alternatief scenario 1:

lagere gemiddelde jaarlijkse groei van de arbeidsproductiviteit met 0,3 procentpunt tussen 2017 en 2070

⇒ BKV 2017-2070: 4,4 procentpunt van het bbp
Belangrijkste oorzaken:

- bbp-niveau onmiddellijk lager t.o.v. het referentiescenario (vb. 15 % lager in 2070)
- tragere groei van lonen slechts zeer langzaam weerspiegeld op pensioenbedrag

Alternatief scenario 2:

werkloosheidsgraad van 6 % vanaf 2032 ipv 7 % vanaf 2024

⇒ BKV 2017-2070: 1,5 procentpunt van het bbp
Belangrijkste oorzaken:

- bbp-niveau hoger dan in het referentiescenario (1 % hoger in 2070)
- daling aantal werklozen

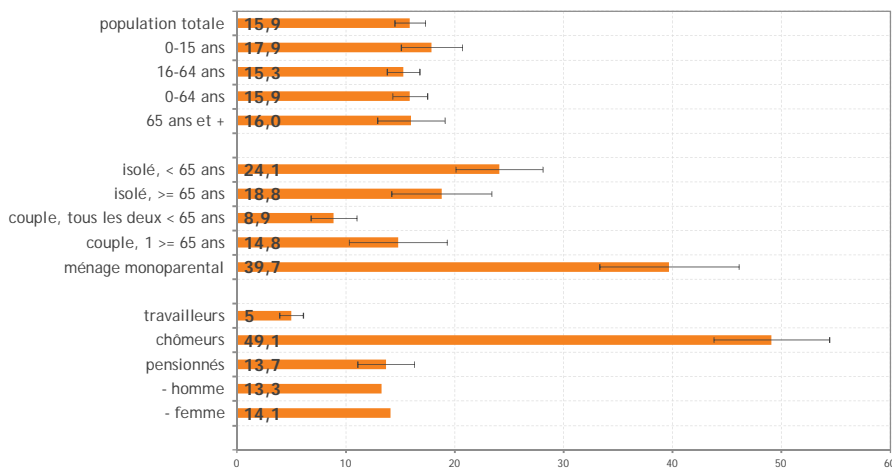
CEV-SCvV

Risque de pauvreté: note méthodologique

- Concept de pauvreté: caractère multidimensionnel (pas uniquement un manque de revenus) et caractère relatif (en fonction du niveau de vie acceptable dans un pays donné à un moment donné)
- Le rapport du CEV aborde principalement la dimension monétaire de la pauvreté: une personne est exposée au risque de pauvreté si son revenu net disponible équivalent est inférieur à un seuil de pauvreté.
 - ✓ Revenu net disponible équivalent d'un individu: revenu net de l'ensemble des membres de son ménage, corrigé pour la taille et la composition du ménage
 - ✓ Seuil de pauvreté:
 - ✓ 60 % de la médiane du revenu net équivalent du pays
 - ✓ En observation: sur la base de l'enquête EU-SILC (European Union Survey on Income and Living Conditions) la plus récente (enquête 2017 portant sur les revenus de 2016) : 1 139 euros par mois
 - ✓ En projection: sur la base des résultats d'un modèle de microsimulation

CEV-SCvV

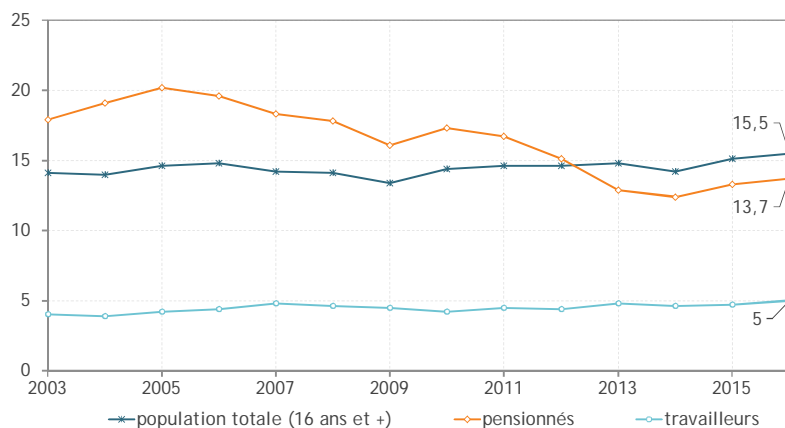
Risque de pauvreté en Belgique en 2016 selon les caractéristiques socio-économiques, en %

Source : EU-SILC 2017 (revenus 2016)

CEV-SCvV

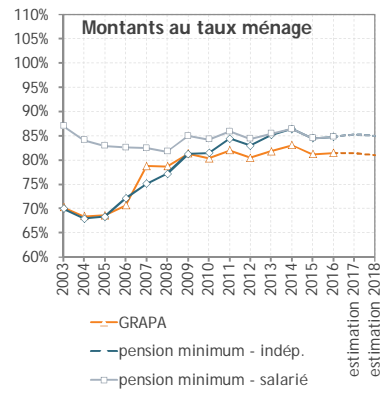
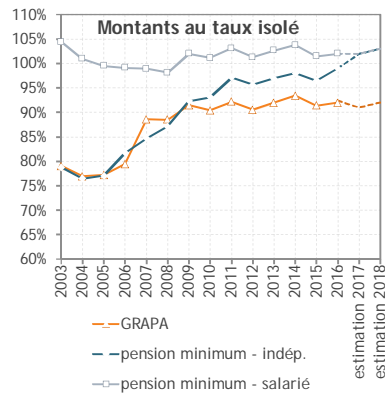
Evolution du risque de pauvreté en Belgique selon le statut socio-économique, en %

Source : EU-SILC 2004-2017 (revenus 2003-2016)

CEV-SCvV

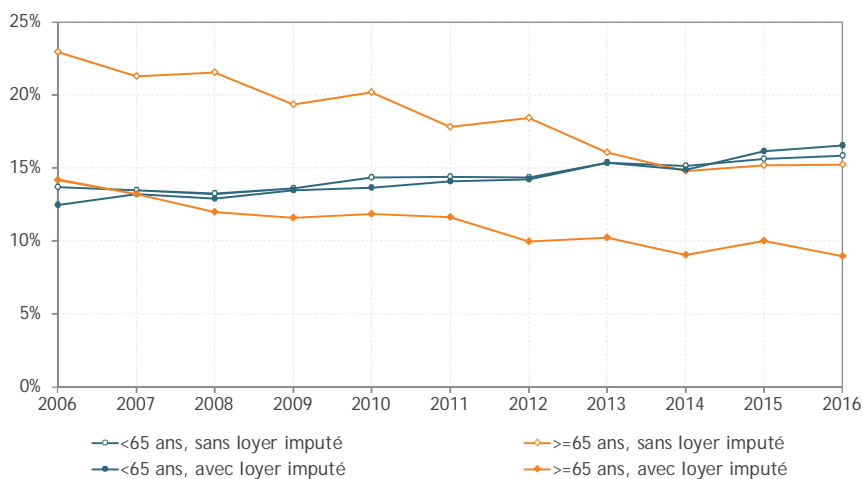
Pensions minimums et GRAPA en % du seuil de pauvreté de l'EU-SILC

Source : EU-SILC 2004-2017 (revenus 2003-2016) et calculs propres

CEV-SCvV

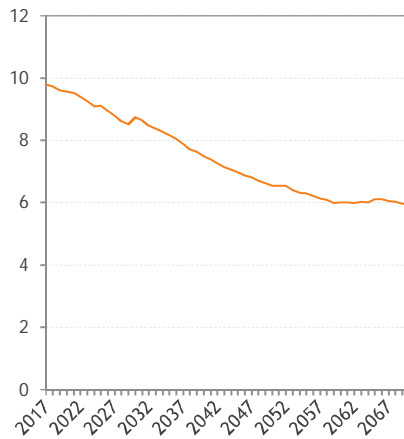
Evolution du risque de pauvreté en Belgique sur la base d'un revenu disponible tenant compte ou non du loyer imputé, en %

Source : EU-SILC 2007-2017 (revenus 2006-2016) et calculs propres

CEV-SCvV

Diminution du taux de risque de pauvreté des pensionnés dans le scénario de référence, en %

Facteurs qui contribuent à cette diminution:

- accroissement plus rapide des montants des allocations minimums pour les personnes âgées que le seuil de pauvreté jusqu'au milieu des années 2030
- taux d'activité croissant des femmes

Facteurs freinant cette diminution:

- accroissement moins rapide des montants des allocations minimums pour les personnes âgées que le seuil de pauvreté après 2035
- diminution de la part des veuves parmi les femmes isolées => plus de femmes avec leur propre pension de retraite au lieu d'une pension de survie (et retraite) plus élevée

CEV-SCvV